

Εργαστήριο 1: Κοινωνούμε – πώς δημιουργείται η κοινότητα;

Σε αυτό το εργαστήριο οι μαθητές αυτοπαρουσιάζονται, εκφέρουν άποψη για την τάξη τους, συνειδητοποιούνται ως μέλη της κοινότητας της τάξης τους, διατυπώνουν συλλογικούς στόχους, προβληματίζονται για τις δυνατότητες συλλογικής δραστηριοποίησης και νιώθουν τη χαρά της συνύπαρξης στο πλαίσιο της μαθητικής κοινότητας.

ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ:	Σε μαθητές όλων των τάξεων του γυμνασίου.
ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι μία κοινότητα αποτελείται από άτομα με διαφορετικά χαρακτηριστικά και • ότι η κοινότητα δίνει την αίσθηση στα μέλη της ότι ανήκουν κάπου παρ' όλες τις διαφορές που μπορεί να έχουν. • Να αντιληφθούν ότι ένα σχολικό τμήμα διαθέτει πολλούς συνεκτικούς κρίκους για τα μέλη του. • Να διαπιστώσουν ότι η κοινότητα δεν εξαφανίζει την ατομικότητα και • ότι όλοι έχουν τη θέση τους και τη διακριτή αξία τους μέσα στην κοινότητα. • Να καταλάβουν ότι η κοινότητα μπορεί να έχει συλλογικούς στόχους οι οποίοι προκύπτουν από προτάσεις των μελών, που οδηγούν σε συντονισμένη δράση ατομική και συλλογική. • Να καταλάβουν ότι η συμμετοχή στην κοινότητα δίνει χαρά στα μέλη της.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	2 διδακτικές ώρες.
ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου.
ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ:	<ul style="list-style-type: none"> • Φύλλο προς συμπλήρωση από τους μαθητές (δίνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α). • Απόσπασμα από την ιστορική ομιλία το 1963 στην Ουάσινγκτον του Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ (δίνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β). • Συμπληρωματικά / εναλλακτικά, παρακολούθηση σε βίντεο (you tube) αποσπάσματος της ομιλίας του Μ. Λ. Κινγκ.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Πρώτη διδακτική ώρα (1Χ45´)

1	<p>Δίνεται χρόνος στην τάξη, ώστε τα παιδιά να συμπληρώσουν στο φύλλο που τους δίνεται φωτοτυπημένο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α) -ή σε ένα δικό τους φύλλο χαρτί- όλα όσα ζητούνται προς συμπλήρωση.</p>
2	<p>Καλείται τυχαία ένας μαθητής ή μια μαθήτρια να διαβάσει δυνατά ό, τι έγραψε και στη συνέχεια καλείται να ανεβεί στον πίνακα και να γράψει (μέσα σε έναν μεγάλο κύκλο σημειωμένο με κιμωλία ή μαρκαδόρο) το όνομα ενός συμμαθητή που επέλεξε, προσκαλώντας τον να ανακοινώσει από τη θέση του ό, τι έγραψε στο φύλλο του. Ύστερα θα ανεβεί με τη σειρά του κι εκείνος στον πίνακα, προσκαλώντας έναν συμμαθητή του κ.ο.κ.</p> <p>Πριν γράψει κάθε μαθητής το όνομα του συμμαθητή του στον πίνακα, λέει δυνατά τη φράση: «ΕΙΜΑΙ ΣΥΜΜΑΘΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ ΤΟΥ/ΤΗΣ.....».</p> <p>Οι μαθητές ανεβαίνουν ένας ένας στον πίνακα και ο κύκλος τελικά συμπεριλαμβάνει στο εσωτερικό του όλα τα ονόματα των μαθητών, έτσι όπως καταγράφηκαν από τα ίδια τα παιδιά.</p> <p>Διαπίστωση: Πολλές ατομικότητες, ξεχωριστά άτομα με άλλη ταυτότητα και ενδιαφέροντα, αποτελούν μία κοινότητα, το τμήμα μας.</p>

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ:	<p>Εναλλακτικά, εκφωνούνται τα ερωτήματα που υπάρχουν στο φύλλο από τον εκπαιδευτικό και τα παιδιά καλούνται να σκεφτούν για να απαντήσουν προφορικά από μνήμης, ως μία καλή άσκηση προσχεδιασμένου προφορικού λόγου, που τους δίνει επιπλέον τη δυνατότητα να εκτεθούν σε κοινό.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός κάνει την αρχή, απαντώντας ο ίδιος στο ερωτηματολόγιο (είμαι καθηγητής/τρια στο τμήμα... - μου αρέσει στο τμήμα... - με προβληματίζει στο τμήμα...).</p> <p>Στη συνέχεια δίνει το λόγο σε ένα παιδί, σημειώνοντας το όνομά του σε ένα λευκό χαρτονένιο δίσκο.</p> <p>Ο μαθητής αυτοπαρουσιάζεται, με βάση τα πέντε σημεία του ερωτηματολογίου, και προσκαλεί με τη σειρά του ένα άλλο παιδί κ.ο.κ.</p> <p>Η δραστηριότητα πραγματοποιείται στην τάξη ή σε άλλο χώρο του σχολείου (γυμναστήριο, βιβλιοθήκη...) όπου, δηλαδή, υπάρχει αρκετός χώρος για να σταθούν όρθια τα παιδιά ή καθιστά σε κύκλο (καρέκλες, έδαφος). Στο τέλος της δραστηριότητας όλα τα ονόματα των παιδιών γεμίζουν το χάρτινο δίσκο.</p>
------------	---

3 Αλλά, **όταν λέω [B1], τι εννοώ**; Ο εκπαιδευτικός απευθύνει το ερώτημα στην τάξη για το τι σημαίνει το τμήμα τους για τα μέλη του. **Αναζητούνται τα χαρακτηριστικά**, το μείγμα εκείνο των τυπικών (π.χ. ωρολόγιο πρόγραμμα) και λιγότερο τυπικών χαρακτηριστικών (π.χ. μία διαμαρτυρία στην οποία το τμήμα σύσσωμο πρωτοστάτησε για κάποιο σχολικό θέμα), τα οποία συνειρμικά φέρνουν στο μυαλό τους, όταν αναφέρονται στο «B1».

Ακολουθεί συζήτηση για το ποια είναι εκείνα τα στοιχεία που συναπαρτίζουν το «B1».

Ενδεικτικά σημειώνουμε:

Αίθουσα – μαθητές - σύνθεση καθηγητών - πρόγραμμα μαθημάτων – ο απουσιολόγος/το απουσιολόγιο - ο υπεύθυνος καθηγητής του τμήματος – το πενταμελές της τάξης.

Τι άλλο ενώνει τα παιδιά του «B1»;

Κάποιο project ή σχολική εκδήλωση που ανέλαβε το τμήμα; Κάποιος διαγωνισμός στον οποίο συμμετείχε ή διακρίθηκε το τμήμα; Κάποια πολιτιστική επίσκεψη;

Κάποια εκδρομή ή πάρτι; Κάποιος κοινός στόχος/διεκδίκηση/πρόβλημα;

Διαπίστωση: **Παρά τις διαφορές μας έχουμε και πολλά κοινά ενδιαφέροντα, κοινές εμπειρίες και βιώματα.**

Μπορούμε να έχουμε συλλογικούς στόχους ως τμήμα;

4 Δίνεται στους μαθητές το **απόσπασμα του λόγου του Martin Luther King**: «I Have a dream» (**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**) για να το διαβάσουν στο σπίτι τους.

Καλούνται να βρουν πληροφορίες για το λόγο αυτό και να τον αναζητήσουν και να τον δουν σε βίντεο στο youtube. Τους εξηγείται ότι το επιλεγμένο απόσπασμα ενδιαφέρει ως εμβληματικό παράδειγμα διατύπωσης οραματισμών και συλλογικών στόχων μίας κοινότητας και όχι ως μνημείο αντιρατσιστικού λόγου, που δεν είναι το θέμα αυτού του εργαστηρίου. Επίσης, τους ζητείται να σκεφτούν, με αφορμή το λόγο αυτό, **ένα δικό τους συλλογικό όνειρο-σχέδιο-πρόταση-όραμα-επιθυμία για το τμήμα τους.**

Η ανάγνωση του πολιτικού λόγου απευθύνεται κυρίως ή μόνο σε μαθητές της Γ΄ γυμνασίου λόγω των εννοιών και της σχετικά σύνθετης διατύπωσης.

Δεύτερη διδακτική ώρα (1Χ45´)

1	<p>Οι μαθητές χωρίζονται σε 5 ή 6 ομάδες και καλούνται να συζητήσουν μεταξύ τους τα δικά τους όνειρα για το τμήμα τους. Μέσα από τη συζήτηση καταλήγουν στη διατύπωση της πρότασης της ομάδας (συζητούνται όλα τα όνειρα-σχέδια-προτάσεις-οράματα-επιθυμίες και καταλήγουν σε μια τελική σύνθεση, με κριτήρια το γενικό καλό του τμήματος, την πρωτοτυπία, την επινοτικότητα και τη φαντασία, αλλά και το ρεαλισμό των προτάσεων). Ένας εκπρόσωπος της ομάδας ανακοινώνει και υποστηρίζει στην ολομέλεια της τάξης την πρόταση της ομάδας, το δικό της οραματικό σχέδιο για το τμήμα τους. Κάποιο άλλο μέλος της ομάδας καταγράφει συνοπτικά στον πίνακα την πρόταση της ομάδας. Τα υπόλοιπα μέλη απαντούν στις διευκρινιστικές ερωτήσεις των συμμαθητών τους.</p>
2	<p>Με καταγεγραμμένες στον πίνακα τις προτάσεις όλων των ομάδων, ακολουθεί συζήτηση, που κατατείνει στην επισήμανση ότι «τυχαία» σύνολα ανθρώπων (όπως ένα σχολικό τμήμα, που συγκροτείται με βάση τον αλφαβητικό κατάλογο) μπορούν να συμπήξουν στέρεες παρέες – κοινότητες, με δεσμούς και προοπτικές. Οι κοινότητες συγκροτούνται μέσα από τις επινοήσεις, τη φαντασία, τα σχέδια και τη δράση των μελών τους: είμαστε μαζί και όλοι μαζί μπορούμε να δράσουμε!</p> <p>Οι επιμέρους οραματισμοί που καταγράφηκαν ανοίγουν προοπτικές υλοποίησης στο πλαίσιο της μαθητικής κοινότητας και των εκλογών για την ανάδειξη των μαθητικών συμβουλίων. Επομένως, οι επικείμενες εκλογές και οι δραστηριότητες της μαθητικής κοινότητας του τμήματος αποκτούν ένα πιο χειροπιαστό και προγραμματισμένο περιεχόμενο.</p>
3	<p>Επικουρικά, ο εκπαιδευτικός μπορεί να εκμεταλλευτεί για τη συζήτηση αυτή υλικό που αναφέρεται σε δημιουργικές δράσεις μαθητικών κοινοτήτων: Δράσεις μαθητικών κοινοτήτων που ξεχωρίζουν</p>
4	<p>Διαπίστωση: Μπορούμε να έχουμε συλλογικούς στόχους κι αυτό κάνει το τμήμα μας πιο ζωντανό και ενδιαφέρον και τον καθένα χωριστά πιο πλούσιο συναισθηματικά, πιο δημιουργικό, πιο χαρούμενο.</p> <p>Καλό θα είναι η συζήτηση και οι διαπιστώσεις της να ολοκληρωθούν με ένα πηχρό «ΕΙΜΑΣΤΕ ΤΟ Β1!!!!!!», διά βοής, με γέλια και χειροκροτήματα.</p>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Φύλλο προς συμπλήρωση

ΟΝΟΜΑΖΟΜΑΙ:	
ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΡΟΝΟ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ:	
ΑΝΗΚΩ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ:	
ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΜΟΥ ΓΙΑΤΙ:	
ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΜΟΥ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΖΕΙ ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ ΟΤΙ:	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

«I Have a dream»

Απόσπασμα από τον λόγο του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ (Ουάσινγκτον, 1963).

[...]Έχω ένα όνειρο

πως μια μέρα αυτό το έθνος θα υψώσει και θα ζήσει την αληθινή σημασία του πιστεύω του: «Θεωρούμε αυτές τις αλήθειες αυταπόδεικτες: ότι όλοι οι άνθρωποι γεννήθηκαν ίσοι».

Έχω ένα όνειρο

πως μια μέρα στους κόκκινους λόφους της Τζόρτζια οι γιοι των πρώην δούλων και των πρώην δουλοκτητών θα μπορέσουν να καθίσουν σε ένα τραπέζι αδελφούσνης.

Έχω ένα όνειρο

πως μια μέρα ακόμη και η πολιτεία του Μισισίπι, μια έρημη πολιτεία που λιώνει από την κάψα της αδικίας και της καταπίεσης, θα μεταμορφωθεί σε μια όαση ελευθερίας και δικαιοσύνης.

Έχω ένα όνειρο

πως τα τέσσερα παιδιά μου θα ζήσουν μια μέρα σε ένα έθνος στο οποίο δεν θα κρίνονται από το χρώμα του δέρματός τους αλλά από το περιεχόμενο του χαρακτήρα τους.

Έχω ένα όνειρο σήμερα.

Έχω ένα όνειρο

ότι μια μέρα η πολιτεία της Αλαμπάμα, του κυβερνήτη της οποίας τα χείλη προς το παρόν στάζουν λέξεις ρατσιστικής παρέμβασης και μηδενισμού, θα μεταμορφωθεί σε μια κατάσταση όπου τα μικρά μαύρα αγόρια και κορίτσια θα μπορέσουν να ενώσουν τα χέρια τους με τα μικρά λευκά αγόρια και κορίτσια και να περπατήσουν σαν αδέρφια.

Έχω ένα όνειρο σήμερα.

Έχω ένα όνειρο

πως μια μέρα κάθε κοιλάδα θα εξηψωθεί, κάθε λόφος και βουνό θα χαμηλώσουν, τα ανώμαλα μέρη θα γίνουν επίπεδα και ότι τα κυρτά μέρη θα γίνουν ίσια και πως η δόξα του Κυρίου θα αποκαλυφθεί και πως όλα τα έμβια θα τα δουν από κοινού.

Αυτή είναι η ελπίδα μας. Αυτή είναι η πίστη με την οποία επιστρέφω στο Νότο. Με αυτήν την πίστη θα μπορέσουμε να βγάλουμε με κόπο από τα βουνά της απογοήτευσης μια πέτρα ελπίδας. Με αυτήν την πίστη θα μπορέσουμε να μεταμορφώσουμε τις εξημμένες διαφωνίες του έθνους μας σε μια όμορφη συμφωνία αδελφούσνης. Με αυτήν την πίστη θα μπορέσουμε να δουλέψουμε μαζί, να προσευχηθούμε μαζί, να αγωνιστούμε μαζί, να μπορούμε φυλακή μαζί, να αντισταθούμε για την ελευθερία μαζί, γνωρίζοντας πως μια μέρα θα είμαστε ελεύθεροι.

Αυτή η μέρα θα έρθει, όταν όλα τα τέκνα του Θεού θα μπορούν να τραγουδήσουν με μια νέα σημασία "Πατρίδα μου, είναι για σένα, γλυκιά γη της ελευθερίας, για σένα που τραγουδώ. Γη όπου πέθαναν οι πρόγονοί μου, γη του περήφανου οδοιπόρου από κάθε βουνοπλαγιά, άφησε την ελευθερία να αντηχήσει."

Και αν πρόκειται να γίνει η Αμερική ένα σπουδαίο έθνος, αυτό θα επαληθευθεί.

Γι' αυτό αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει από τις θαυμάσιες λοφοκορφές του Νιου Χάμσαϊρ.

Αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει από τα μεγάλα βουνά της Νέας Υόρκης.

Αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει από τα ευχάριστα Alleghenies της Πενσιλβάνια.

Αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει από τους χιονοσκεπαστούς βράχους του Κολοράντο!

Αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει από τις κυρτές κορφές της Καλιφόρνια!

Μα όχι μόνο αυτό. Αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει από το Στόουν Μάουντεν της Τζόρτζια!

Αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει από το Λουκάουτ Μάουντεν του Τενεσί!

Αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει από κάθε λόφο και κάθε λοφίσκο του Μισισίπι. Από κάθε βουνοπλαγιά αφήστε την ελευθερία να αντηχήσει.

Όταν θα αφήσουμε την ελευθερία να αντηχήσει, όταν θα την αφήσουμε να αντηχήσει από κάθε χωριό και κάθε κωμόπολη, από κάθε πολιτεία και κάθε πόλη, θα μπορέσουμε να επιστεύσουμε την ημέρα εκείνη κατά την οποία όλα τα παιδιά του Θεού, μαύροι και λευκοί, Εβραίοι και ειδωλολάτρες, προτεστάντες και καθολικοί, θα μπορέσουμε να ενώσουμε τα χέρια και να τραγουδήσουμε τους στίχους του παλιού νέγκρικου θρησκευτικού τραγουδιού:

"Ελεύθεροι επιτέλους! Ελεύθεροι επιτέλους! Χάρη στον Παντοδύναμο Θεό είμαστε ελεύθεροι επιτέλους!"